Le eno je potrebno

ČASOPIS O ŽIVLJENJU V DOMU
LETNIK 15, SEPTEMBER 2024

September - mesec načrtovanja, zaskrbljenosti in zaupanja ...

Konec počitnic in novo šolsko leto prinaša mnogim skrbi. Ta mesec je treba narediti načrt aktivnosti za celotno družino za celo leto. Marsikoga ta skrb zelo obremenjuje. Strokovnjaki pravijo, da sta pretirana skrb in stres povzročitelja številnih zdravstvenih težav našega časa. Bog pa ne želi, da bi svoje dni preživljali v zaskrbljenosti. Če dobro premislimo, lahko ugotovimo, da je malo tistega, kar nas vznemirja, vredno, da bi bili zaradi tega res zaskrbljeni. Jezus nam v evangeliju (na primer Mt 6,25–34) podaja različne rešitve iz zaskrbljenosti.

1. Sam Bog, ki je Stvarnik in začetnik našega življenja, lahko poskrbi za podrobnosti v življenju. Po preroku Izaiju nam Gospod govori: »Mar pozabi žena svojega otročiča in se ne usmili otroka svojega telesa? A tudi če bi ona pozabile, jaz te ne pozabim. Glej, na obe dlani sem te napisal, tvoje obzidje je vedno pred menoj.« (Iz 49,15-16).
2. Zaskrbljenost zaradi prihodnosti ovira naše današnje napore.
3. Zaskrbljenost je bolj škodljiva kot koristna.
4. Bog ne zapusti tistih, ki so odvisni od njega. Če imaš hrano v hladilniku, obleko v omari, streho nad glavo in prostor za posteljo, si

bogatejši od 75 % ljudi na tem svetu. Če imaš prihranke v banki, bankovce v denarnici, si med 8 % dobro stoječih na svetu. Če si se to jutro zbudil bolj zdrav kot bolan, si bolj blagoslovljen kot milijoni, ki ne bodo preživeli tega tedna. Če nisi nikdar izkusil nevarnosti vojne, osamljenosti v zaporu, trpljenja pri mučenju ali lakoti, si na boljšem kot 500 milijonov ljudi na tem svetu. Če se lahko udeležiš maše in hodiš v cerkev, ne da bi se zaradi tega bal, da te bodo preganjali, zaprli ali umorili, si bolj blagoslovljen kot tri milijarde Zemljanov.

5. Zaskrbljenost je znamenje pomanjkanja vere in napačne predstave o Bogu. On je naš ljubeči oče, mi smo njegovi ljubljeni otroci. Potrebna je otroško zaupljiva vera. Otrok se ne ubada ves dan z mislijo, ali bodo ob prihodu iz šole domov starši pripravili obed. Na podoben način morajo kristjani zaupati v Boga, da nam bo dal, česar potrebujemo.
6. Ko si zaskrbljen, te to odvrača od tega, da bi se osredotočil na to, kar Bog želi od tebe. Vsakdo lahko naredi kaj, toda ni vsakdo pripravljen vztrajati, se žrtvovati ali biti pripravljen kaj storiti. Nehaj skrbeti za to, kar misliš, da bi lahko naredil; osredotoči se na to, kaj boš naredil. Pomisli znova, kaj so prednostne naloge v tvojem življenju.
7. Dejstvo, da živimo za današnji dan, nam pomaga, da nas skrbi ne ugonobijo. Ne skrbi za jutrišnji dan! O njem boš mislil jutri. Vsak dan ima dovolj svojih težav. Ni dobro preveč razmišljati o jutrišnjem dnevu. Morda ne bo imel težav ali pa ga sploh ne bo. Če boš skrbel zaradi jutrišnjih težav, ne boš pozoren na blagoslov, ki ti ga prinaša današnji dan.

Jezus se je soočal s številnimi izzivi, a ni dopustil, da bi ga prevzelo malodušje. Preprosto je vse izročal v Očetove roke – tudi mi lahko naredimo enako. Premislimo, kaj nas najbolj skrbi. Izročimo vse to v roke Nekoga, ki je večji in modrejši od nas. Če imam v sebi prepričanje, da bom z Božjo pomočjo uspel narediti tudi to, kar me skrbi, bom zagotovo pridobil tudi sposobnost, da to storim.
(Vir: *B. Rustja, Povejmo z zgodbo, v: Ognjišče 7 (2018), v knjigi: „Vodi me dobrotni Duh", Ognjišče, Koper, 2019, 31.*)

Amicus Dei

DOVOLJ TI JE MOJA MILOST

Večkrat se zalotim v razmišljanju, da je svetnikom lahko živeti. Stalno so v navezanosti z Bogom in Bog jim v vsaki težavi pomaga. V današnjem 2. berilu pa apostol Pavel razkriva, da ni vse tako samo po sebi umevno. Sam Pavel pravi, da mu je bila dana neka težava, trn, ki ga je motil pri vsakodnevnem delu. Lahko bi bila telesna bolečina ali šibkost, lahko stalno preganjanje, lahko skušnjave, katerim se je moral stalno upirati. Vsekakor je ta težava povzročila, da je lahko ostal ponižen in se ravno zato bolj obračal po pomoč h Gospodu. Prosil ga je, da bi mu to težavo odstranil, pa je dobil odgovor: »Dovolj ti je moja milost« (2 Kor 12,9).

Vsak dan sproti okušam svojo šibkost in potrebo po pomoči. Tomaž Akvinski pravi, »da včasih Bog dopusti določene fizične ali moralne stiske, da bi po njih pridobili večje in potrebnejše dobrine.« Vendar nas Bog v njih ne pusti same. Ker sem slaboten, lahko bolj zaupam in tudi hitreje poiščem zatočišče pri Bogu, prosim za več moči. Ko Pavel pravi, »dan mi je bil trn v meso,« se zelo živo zaveda svojih omejitev – tudi takrat, ko se je zavedal veličastva svojega poslanstva.

Verjetno smo vsi doživeli velikodušne cilje, cilje iskrenosti, a smo istočasno v svoji notranjosti čutili šibkost, pomanjkanje moči, hudo nemoč. In potem rečem: Tega pa res ne zmorem. Ravno v takih trenutkih Bog pričakuje, da se obračamo Nanj in ga prosimo milosti. »Dovolj ti je moja milost,« so besede, ki jih Gospod namenja vsakemu izmed nas. Ob preizkušnjah, ki so pred nami, se bomo napolnili s stanovitnostjo in upanjem. Ob svoji nemoči se bomo lahko veselili v Kristusovi moči. Bilo bi nepremišljeno, če bi želeli skušnjave ali jih izzivali, vsekakor pa bi storili napako, če bi se skušnjave bali, kakor da nam Gospod ne bi dajal svoje pomoči, da bi jo premagali. Gospod nas prosi, da se skušnjavi izognemo

in seveda uporabimo vsa sredstva, ki jih imamo na voljo: molitev, prostovoljna odpoved, beg od priložnosti za greh. Kajti, »kdor ljubi nevarnost, se bo v njej pogubil,« piše v Sirahovi knjigi (Sir 3,26), hkrati pa moramo povečevati ljubezen do Kristusa in Marije. Še najboljši način pa je skušnjavo premagati tako, da se z njo ne pogajamo, ker bomo vedno potegnili krajši konec – skušnjava nas bo vedno premagala. Takoj, ko se pojavi, moram usmeriti pogled v Kristusa in ga prositi pomoči. Gospod nam bo potrebno pomoč tudi dal. Trn, ki ga omenja apostol Pavel, v bistvu vsak od nas potrebuje – potrebujemo ovire in nenaklonjene okoliščine, da bi ljubezen lahko rasla in ne zaspala. Če bo pritisk okolja večji, bo tudi večja pomoč in milost, ki nam jo bo Bog dal.

V današnjem prvem berilu je Ezekiel pokazal poklicanost in izbranost: »Sin človekov, pošiljam te k Izraelovim sinovom, k narodu upornikov, ki so se mi uprli« (Ez 2,3). Podobno kot je Bog poslal Ezekiela Izraelcem, je Bog poslal slovenskim katoličanom v zelo težkih povojnih časih Antona Vovka. Ker je umrl prav na današnji dan, 7. julija 1963, se mi zdi prav, da se tega velikega Slovenca spomnimo. Rodil se je 19. maja 1900 v isti hiši kot pred 100 leti naš veliki pesnik France Prešeren, saj je bil njegov pranečak. Po šolanju je vstopil v malo semenišče v Škofovih zavodih in nato v bogoslovje. Pri 23-tih letih je bil posvečen v duhovnika. Bil je kaplan v Metliki in Tržiču, v Tržiču tudi župnik. L. 1940 je prišel v Ljubljano za škofijskega svetnika in stolnega kanonika, štiri leta pozneje je postal rektor bogoslovnega semenišča. Po odhodu škofa Rožmana v izgnanstvo je Vovk prevzel vodenje ljubljanske škofije kot generali vikar, po dveh letih pa je bil imenovan za pomožnega škofa. Po smrti škofa Rožmana je bil 26. nov. 1959 imenovan za ljubljanskega

škofa. Komunistična partija je Vovka psihično (s celonočnimi zaslišanji) in tudi fizično zelo trpinčila. Pod vplivom partijske propagande so škofa Vovka na železniški postaji v Novem mestu polili z bencinom in zažgali, zdravniško pomoč so mu nudili šele po vrnitvi v Ljubljano, po več urah. Kljub šibkemu zdravju in nenehnemu preganjanju je z velikim veseljem opravljal svojo škofovsko službo. Ostal je veder in hudomušen ter je neutrudno in pogumno obiskoval župnije, birmoval (tudi po 2000 birmancev na dan) in bil blizu svojim preskušanim duhovnikom in vernikom. Slovel je kot izjemen govornik. Trpečim ljudem je podarjal tolažbo in moč. S svojim žametnim baritonom je brez ozvočenja obvladal vsak prostor. Zaupanje v Gospoda je bilo vir njegove moči.
Zaradi njegovega izjemnega življenja se je 13. maja 1999 začel postopek za njegovo beatifikacijo.
Molimo k božjemu služabniku Antonu Vovku:

O BOG, V ŠKOFU ANTONU VOUKU SI DAL SVOJEMU LJUDSTVU DOBREGA PASTIRJA IN POGUMNEGA PRIČEVALCA ZA VERO V ČASU PREIZKUŠNJE; PROSIMO TE, PROSLAVI GA PRED VESOLJNO CERKVIJO, DA BO PRED NAMI ŠE MOČNEJE ZABLESTEL NJEGOV ZGLED IN BOSTA OB NJEM RASLA NAŠA VERA V TVOJO OČETOVSKO PREVIDNOST IN ZAUPANJE V MARIJINO VARSTVO. PO KRISTUSU, NAŠEM GOSPODU. AMEN.

Diakon Dušan Mihelčič

• SVETNIKI – BOŽJI PRIJATELJI

Kozma in Damijan - umrla okoli leta 303

Godujeta: 26. septembra

V prvi evharistični molitvi ali kanonu, ki je sedanjo obliko dobila v 5. stoletju, se v spominu svetnikov poleg dvanajsterih apostolov in desetih rimskih mučencev omenjata tudi Kozma in Damijan kot edina svetnika vzhodne Cerkve. To pričuje o njunem prastarem češčenju, ki se je z

Vzhoda razširilo tudi na Zahod. Papež Feliks III. jima je že v začetku 6. stoletja dal na rimskem Forumu, na ostankih dveh poganskih templjev, postaviti lepo cerkev. Rimski martirologij za 27. september poroča: »V Egeji, pristaniškem mestu v Kilikiji v Mali Aziji, sta umrla brata in mučenca Kozma in Damijan; med Dioklecijanovim preganjanjem sta morala pretrpeti mnogo mučenj: nadeli so jima verige, ju zaprli v ječo, potem so ju vrgli v morje, ju postavili na grmado, pribili na križ, kamnali in ju streljali s puščicami. Ko sta vse to z Božjo pomočjo nepoškodovana prestala, so ju obglavili. Z njima vred so bili obglavljeni tudi trije njihovi telesni bratje Antim, Leontij in Evrepij.«

Pobožna legenda je usodo sv. Kozma in Damijana okrasila s posebno ljubeznijo. Njuna domovina, ve povedati, je bila Arabija, kjer sta se naučila zdravniške vede in z očitno Božjo pomočjo ozdravila tudi mnogo takih bolnikov, ki so jih drugi zdravniki imeli za neozdravljive. Ljudi sta zdravila brezplačno, kajti kar sta dobila od Boga, naj pripada Bogu. Ko sta ozdravila neko bogato plemkinjo, je ta položila Damijanu k nogam plačilo, ki ga je tudi vzel. Kozma je bil žalosten, ko je to videl, in je bratu rekel, da bo šel svojo pot in da niti v grobu noče biti skupaj z njim, če denarja ne vrne. Ponoči se je Kozmi prikazal Jezus in mu dejal, naj brata ne obsoja, kajti podarjenega denarja ni sprejel iz lakomnosti, ampak zato, da bo pomagal revnim. Njuno zasliševanje pred Lizijem, cesarskim namestnikom v Ciliciji, in obsodba k čedalje hujšim kaznim se v ničemer ne loči od podobnih, zgodovinsko izpričanih zasliševanj krščanskih mučencev. Že v prvih odgovorih na sodnikova vprašanja slišimo prepričljive besede, ki so neminljive, pa čeprav bi vse drugo, kar se poroča o Kozmi in Damijanu, ne imelo zgodovinske podlage. Te besede so: »Ozdravljala sva bolj z Božjo močjo kakor s svojim znanjem. Ni nama za zemske dobrine, zakaj Kristusova sva.«

Iz teh besed veje živi duh prvega krščanstva, junaški duh mučencev. Zaradi teh besed je vredno, da god bratov Kozme in Damijana še vedno obhajamo. Že davno so ju za svoja posebna zavetnika izbrali zdravniki in lekarnarji. Poleg svetega Roka in svetega Boštjana sta bila češčena kot pomočnika proti kugi. Na Slovenskem jima je posvečena župnijska in romarska cerkev na Krki na Dolenjskem, imata pa še devet podružnic in mnogo oltarnih slik. Na Krki so njuni imeni združili v eno samo: imenujejo ju 'Kozmijana'. Svoje dni so Krčani na god Kozmijanov slovesno obhajali svoj sejem s slovesno dopoldansko mašo. Domačinom so se pridružili romarji od blizu in daleč.
Svetnika upodabljajo kot mlada zdravnika v dolgi vzhodnjaški obleki, obšiti s kožuhovino, in z visokim pokrivalom. V roki držita zdravniško stekleničko in zdravniško orodje ali Merkurjevo palico z dvema kačama, ki je bila od nekdaj znamenje zdravnikov. Poleg zdravnikov in lekarnarjev, zobozdravnikov, kirurgov in zdravniških šol so ju izbrali za svoja zavetnika še drogisti, brivci, fiziki in slaščičarji.

LITERARNI KOTIČEK

Bogastvo sveta

Kralj je svojo hčer želel dati ženinu, ki bi mu prinesel največje bogastvo sveta. Prišli so štirje fantje. Prvi je prinesel nekaj zlata. Bahavo je povedal: »Jaz sem zelo bogat. Imam veliko zlata in kupim lahko, kar si želim.«
Drugi je prinesel posodo z zemljo. Povedal je: »Jaz imam veliko zemlje. Vse njive daleč naokrog in nekaj hribov je mojih.«
Tretji je prinesel nekaj klobas.« Jaz imam veliko živali. Vse meso, ki ga pridelam, lahko prehrani kar nekaj vasi, bogat sem,« je rekel.
Četrti, zelo skromno oblečen fant, je v roki držal posodico z vodo. Kar nekam sramežljivo je gledal in rekel: »Jaz ne morem reči, da sem bogat. Imam malo hišo, ki sva jo naredila skupaj z očetom in brati. Hiša je skromna, nismo bogati, a imam ljubeče starše in brate, imamo pa veliko ljubezni. Pred hišo imamo vodnjak, na katerega smo ponosni in veseli,

da imamo vodo pri hiši in nam je ni treba nositi iz potoka, ki je precej daleč, in sem zato prinesel nekaj vode, ki je naše največje bogastvo.«

Kralj jih je opazoval in premišljeval. Nato je rekel prvemu: »Če ti ne bi imel vode, bi bil žejen, lačen, umazan. Z vsem zlatom, ki ga imaš, ne bi mogel ustvariti vode na svetu!«
Drugemu je rekel: »Če ne bi bilo vode, bi vsa ta tvoja bogata zemlja bila prah in bi jo vetrovi odnesli.«
Tretjemu je rekel: »Ko ne bi bilo vode, ti ne bi bilo mogoče napajati tvoje živine. Na zemlji ne bi nič zraslo in ne bi imel hrane za živino. Ne bi se hvalil s temi klobasami. Odločil sem se, da bom svojo hčer zaupal četrtemu. On je s svojo modrostjo dojel, da je največje bogastvo na svetu voda. Brez vode ni življenja. Bog nam jo je dal za uporabo prav vsake stvari v življenju. Voda je potrebna tudi za dušo, saj brez nje ni zakramenta krsta. Zato bom hčer prekrižal z blagoslovljeno vodo in z mojim in Božjim blagoslovom dal v varstvo tebi, moj modri zet.«

Anamarija M.

O SAMOSTANIH ...

Predstavitev najpomembnejših samostanov, ki so delovali ali pa še delujejo na ozemlju današnje Slovenije.

KARTUZIJA JURKLOŠTER

V odmaknjeni Marijini dolini rečice Gračnice je bila le 100 let za Žičami ustanovljena na ozemlju krške škofije druga kartuzija na naših tleh. Po takratnih pravilih so zgradili 2 ločena samostana, a o »spodnji hiši« za brate laike ni nič znanega, le to, da je stala 2 km stran od samostana. Kartuzijo so posvetili Sv. Mavriciju, ki ga je v Evropi častilo le najvišje plemstvo. Tako so Jurklošter ves čas obstoja podpirali Celjski grofje, mu

poklanjali posestva in se celo odrekli obvezni desetini. Vendar kljub temu kartuzija ni nikoli prav zares zaživela.

Naseljevali so jo francoski in italijanski menihi, ki niso poznali jezika in se tudi niso kaj dosti trudili. V 15. st. so samostan temeljito izropali Turki, v času reformacije pa se je trdnost kartuzijanov močno zamajala, ker je del menihov prevzel način razmišljanja Martina Luthra in se predajal uživanju življenja na zemlji. Samostan so gospodarsko zanemarjali, trpela so redovna pravila, zato je krški škof kartuzijo ukinil, Jurklošter so za 180 let prevzeli menihi jezuiti. Po cesarjevi razpustitvi vseh samostanov so kmalu samostansko poslopje kar porušili in k cerkvi na temeljih samostana prizidali enonadstropno plemiško GRAŠČINO v baročno-klasicističnem slogu. Tudi od nje ni danes nič pomembnega ohranjenega, vzela jo je 2. svetovna vojna, ki pa je prizanesla cerkvi (na sliki samostana vidimo del ruševine v obliki dveh ohranjenih arkad).
Tako spomin na kartuzijo, čeprav le delno, ohranja notranjost samostanske cerkve, ki je bila kasneje povečevana in jo danes kot župnijsko cerkev vidimo v lepi neoromanski preobleki.

Pa poglejmo, kaj nam je pomembnega vendarle ohranila nekdanja kartuzija v Jurkloštru :

- V osnovi je cerkev še značilna kartuzijanska enoladijska, poznoromanska, kjer se rebrasti oboki še križajo brez sklepnikov (posebnost). Njen osmerokotni zvonik je kamnit, narejen iz žaganega kamna, tudi kapa je kamnita in jo zaključuje križna roža. Kot tak je zvonik edinstven in redkost pri nas in je tako cerkev skupaj z omenjeno še gotsko notranjščino izjemen sakralni spomenik kartuzijanske kulture na Slovenskem.

- Ohranjen je del protiturškega obzidja in že spomeniško obnovljen edini obrambni stolp

Je pa zapuščina kartuzije v Jurkloštru ohranjena tudi v drugih, kar malo skrivnostnih oblikah:

- arheologi so odkrili skrivni hodnik, ki je v nekaterih delih še v celoti ohranjen, kot tudi skrivne stopnice, kar je menihom v slučaju nevarnosti omogočalo umik na varno,
- pred nekaj leti so odkrili med dvema stenama manjši prostor, kjer je bila najverjetneje skrivna knjižnica, za katero niso vedeli niti vsi menihi. Če je kdo nepovabljen zašel vanjo in prebiral skrivne spise, je ven težko prišel živ, saj so za taka gradiva uporabljali močno zastrupljeno črnilo. Z listanjem in slinjenjem prstov so strup prenesli v usta in telo ...

Vemo, da so kartuzijani veliko pisali, zato so sami za pripravo črnila gojili razna zelišča, tudi strupena.

- Najbolj skrivnostna pa je še vedno zgodba iz časa Celjskih grofov. Spomnimo se, da je mogočni

celjski knez Herman II. močno nasprotoval drugi poroki sina Friderika II. z neplemiško Veroniko Deseniško. Oba je preganjal in čeprav so jima ravno v kartuziji Jurklošter nudili skrivno zatočišče, ju je našel, sina zaprl v stolp na Celjskem gradu, Veroniko pa dal umoriti (utopiti). Stoletja dolgo je bila uganka, kje je bila pokopana.
V zadnjem času so po letih iskanj in predvidevanj v cerkvi v Jurkloštru odkrili v pokopališki kapeli znotraj križnega hodnika podstavek grobnice, za katero z veliko verjetnostjo trdijo, da je Veronikin grob.

Vse kaže, da bomo o »skrivnostih« Jurkloštra zagotovo še slišali, saj skoraj vsaka raziskava prinese tudi nepričakovana odkritja.

... se nadaljuje ... Zapisala Lela J. Podgornik

ODMIRANJE

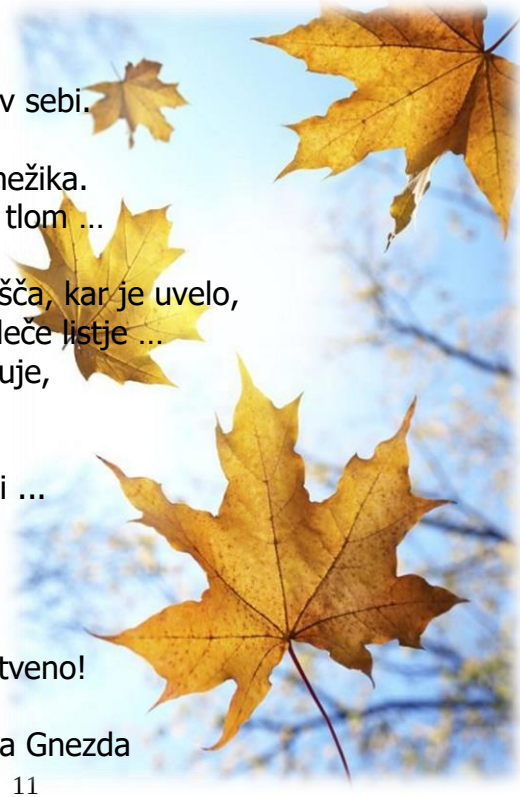

Igrivo stečem po jesenskem listju
in globoko diham.
Izdihati želim vse drobne tesnobe v sebi.
Ob prašni poti teče potoček
in skozi krošnje dreves mi sonce mežika.
Uveli listi počasi in mirno padajo k tlom …
Obstanem ...
Opazujem, kako drevje mirno izpušča, kar je uvelo,
a še vedno tako lepo – rumeno, rdeče listje …
Potok teče – naprej – nič ne sprašuje,
se ne vrača,
le blešči se v svetlobi sonca.
In sonce gori, čeprav izgublja moči ...

V naravi gre vse svojo pot,
vse, brez nervoze …
Če bom obstala v opazovanju,
se bom naučila odmirati dostojanstveno!

Tadeja Gnezda

SPOMINSKE DROBTINICE

POROKA

Pred približno tridesetimi leti sem bil kot svat povabljen na poroko. Lepega sončnega dne smo se zbrali pred cerkvijo v Šentjoštu. Tedanji župnik je bil zelo dober govornik, pripravil je dobro pridigo predvsem za ženina in nevesto. Vsi smo bili tiho in pozorno poslušali. *Draga ženin in nevesta. Podal bom priliko, kako živeti naprej. Tisti hrast, ki raste na vrhu hriba in ga veter vsak dan maje, se močno ukorenini, noben vihar ga ne more podreti. Prestal bo vsako nevihto in naprej rastel v nebo. Tisti hrast, ki raste v dolini na dobri zemlji, je skoraj brez korenin in ga vsak najmanjši veter podere. Draga ženin in nevesta, ni treba misliti, da bo zmeraj lepo. Pridejo trenutki, ko se je treba tudi skregati, razčistiti zamere, ki so nastale, ter zvečer v zadovoljstvu iti spat. Zjutraj, ko vstaneta vesela in zadovoljna, bo dan s soncem obsijan. Kdor pravi, da se ni nikoli skregal, ta laže. Če se bosta držala teh navodil, bosta dolgo živela in nazadnje odšla z veseljem v Božje kraljestvo.*

Anton Treven

SPOMIN NA DOPUST

September že krepko teče v svojem jesenskem ritmu, vendar glede na to, da je bil v kratkem dopust in sem »nafilala« baterije, naloge opravljam brez težav. Spomin na poletni čas me v mislih vrne na dopustovanje. Tudi letos sva se z ženo odločila, da čas dopusta preživiva na Pagu, kjer nam je že poznana lokacija. Pag je hrvaški otok, ki je zelo malo poraščen. Zelenje je zelo skromno. Slovi po neokrnjeni naravi. Kljub temu da je malo zelenja, se na tem otoku pasejo ovce, čeravno ni videti kaj prida paše za sicer majhno čredico. Ovce tudi ližejo slan kamen, kar je

značilnost teh paških živalic. Pečenke pri pečenju ni potrebno soliti, a je kljub temu za marsikateri okus ta pečenka preslana. Tudi paški ovčji sir je zelo znan po svoji visoki kvaliteti in temu primerni ceni. Razlaga za to pa je preprosta, skopa paša, težki pogoji živinoreje ...

Morske plaže so še vedno zelo naravne. Voda je čista. Sprehajalne steze so zahtevne, kamnite, pa vendar zelo razgibane in sorazmerno dolge. Za ljubitelje pohodov pa ravno prave. Zame dopust ni samo ležanje na sončni plaži, nažiranje s hrano, zapravljanje denarja, ampak umik iz vsakodnevnega vrveža mesta, kjer se lahko umirim in odmislim vse potrebne in nepotrebne skrbi vsaj za nekaj časa ter zadiham s polnimi pljuči. Na Pagu je dihanje res blagodejno, saj je zrak poln joda in soli, ki dihalne poti nežno boža. Zjutraj je vdihavanje tega zraka najbolj prijetno. Glede na to sva vsak dan bivanja vstala zgodaj ter se podala na dvourni pohod. Že prvič, ko sva bivala tam, sem opazil človeka, domačina, ki je pritegnil mojo pozornost. Vsa njegova pojava je odsevala skromnost, ki je v meni izzvala prav posebno spoštljiv odnos. Pozdravil sem ga. Vljudno je odzdravil in mirno opravljal svoje delo naprej. Skrbel je za snago mesta. Vsakič znova sem ga opazoval in dobil sem željo, da se z njim zbližam in pogovorim ter mu nekaj podarim, ga nekako »pocrkljam«. Naslednje jutro sem s seboj vzel steklenico pijače. Ko sem ga srečal, sem ga vprašal, ali mu lahko ponudim pijačo. Z veseljem jo je sprejel. Naslednje jutro sem vzel dve steklenički. Pri ponovnem srečanju sem ga vprašal, če bi si vzel čas, da skupaj popijeva pijačo. Privolil je. Usedla sva se na primerno mesto, srebala požirke osvežilne tekočine ter se pogovarjala. Po navezavi stika se mi je zelo odprl. Povedal je, da živi sam z mamo, da skrbi zanjo, da iz teh razlogov ni šel iskat boljše priložnosti

za življenje, ampak se je posvetil skrbi za mamo. Tudi lastne družine si ni ustvaril iz istega razloga.
Naslednji dan me je presenetil z lepim kosom domačega ovčjega sira. Druženje sva nadaljevala vse do konca mojega bivanja na otoku. Njegov lik ter način obnašanja ter odsev življenja se mi je globoko vtisnil v srce. Dal mi je smernice za razmislek o lepoti človeške biti v odpovedovanju lastne udobnosti v korist bližnjega.

Zagorka

DVOUMNE BESEDE

Nekega dne pride k nam na obisk človek v najboljših letih. Na recepciji mu po vljudnem pozdravljanju ponudim list z imenom njegovega svojca, da se vpiše, upoštevajoč protokol hišnega reda. On se pri tem s pogledom, usmerjenim na list, sklonjen, držeč svinčnik v roki, ustavi in z resnim obrazom zre v papir. Pogosto me ljudje, ki se vpisujejo na seznam, vprašajo po datumu, zato mu kar povem pravi datum. Vendar se ne zmeni za moje besede ter ostane še nekaj časa v svojem svetu. Potem pa izusti: »Ne vem, kdo sem.« V svojem krču nemoči, da mu pomagam, se spontano glasno zasmejim in s tem razblinim svojo in delno njegovo zadrego ter rečem: »Veliko priročnikov je na temo *spoznaj samega sebe*.« Na to pripombo se rahlo nasmeji. Včasih so sekunde daljše od ur, tudi sedaj je tako. Po tem se le začne vpisovati ter me vpraša po aktualnem datumu. Povem mu. Hm … možgani se mi ukvarjajo z ravnokar nastalo situacijo. Pa se spomnim stavka s predavanja akademika dr. Vladete Jerotića, ki med drugim reče: »Lažje je videti angele Božje, ki prihajajo iz nebes, kakor spoznati sebe.« Ta misel me popolnoma omehča in strezni, poiščem očesni stik s človekom ter mu sočutno izdavim: »Vsi smo na istem.«

Iz dnevnika receptorja

VROČINA

Vročinski val je zajel poletje. Visoke temperature so marsikomu neusmiljeno oteževale bivanje.

Nekateri so težko dihali zaradi vročine, drugi so morali omejiti gibanje na prostem, določeni so pa čutili celo omotico ob najmanjši obremenitvi. Res neprijetno, čeprav je lepo sončno vreme v glavnem pri vseh zelo zaželeno. Pri nas v DMM nismo nobena izjema, tudi tukaj so se stene zelo segrele in sobe so kljub primernemu prezračevanju postale tople. Hodila sem iz sobe v sobo kot običajno na obhodu v nočni izmeni. Marsikomu je vročina kratila spanec. Budne stanovalce povprašam, ali želijo požirek mrzle pijače, ali jih še bolj razbremenim še tako lahkega pokrivala … V glavnem so se vsi nekako pritoževali nad vročino, popili par požirkov soka, poiskali ustrezen položaj in utonili v »svoje sanje«. V eno izmed sob, kjer prebiva sam gospod R., vstopim. Ob običajnem pozdravu opazim, da je obut v tople zimske copate, oblečen v toplo jopico, zapeto do grla, spodnji del tople trenirke … Presenečena ga vprašam, ali mu je kaj vroče. Gospod se prisrčno nasmeji in mi odgovori: »Sedaj, ko se vsi pritožujejo nad vročino, je meni lih prav toplo, saj toliko, da se mi je telo malo ogrelo.« Še nekaj časa je sedel na stolu in bral. Ko sem ga prišla pogledat po polnoči, je mirno spal v svoji postelji. Bil je pokrit z odejo in na glavi je imel volneno kapo. Zmajem z glavo ter pomislim, kako je svet res pisano raznolik in mi z njim.

Iz dnevnika nočne sestre

PONEDELJKOVI SPREHODI

Prijeten sprehod po Logatcu s starostniki in prostovoljkami je bil tistega ponedeljka namenjen ogledu največje osnovne šole v Logatcu. Vodička Jana Jureš nam je predstavila zgodovino šole in omenila njene slavne profesorje, med njimi Milana Sartorija in Vojteha Ribnikarja, ki sta bila cenjena učitelja in izobraževalca v Logatcu. Poleg tega sta bila oba zaslužna za urejanje šolskega vrta in sadovnjaka v svojem času. Njeno zanimivo predavanje je osvetlilo pomembne vidike izobraževalne dediščine našega kraja.

Pot smo nadaljevali mimo vrtca in čudovitih dreves logaških tepk, ki so značilne za Logatec. Nato smo mimo membranske centralne čistilne naprave prečkali most na Jački. Ustavili smo se pri bivšem »mašinhausu« oziroma »Pumpenhousu«, kjer so bile v preteklosti črpalke za vodo, ki so bile ključne za oskrbo z vodo za železniško infrastrukturo. Omenili smo tudi nekoč znano Tolazzijevo kopališče, kamor so zahajali celo Italijani, ter se spomnili na dimnik Furlanove parne žage na Tovarniški ulici, ki so ga odstranili, da so lahko zgradili stanovanjske bloke za delavce.

Za konec smo se posladkali pri prostovoljki Mariji Klančar, ki nas je prijazno pogostila z domačimi dobrotami. Njena gostoljubnost in postrežba sta nas prijetno razveselili in zaključili naše dopoldne v prijetnem vzdušju.

Hvala vsem udeležencem in prostovoljkam za čudovit dan. Se veselimo naslednjega druženja!

Tjaša

NAŠI SPREHODI

Čas počitnic, dopustov, uživanja, pa tudi trenutkov za dobro delo. Za oskrbovance Marije in Marte je to skoraj najlepši čas bivanja v Domu. Med počitnicami se pričnejo »romanja« po Logatcu. S številnimi prostovoljci (škoda, da ni več mladih) se sprehodimo vsak ponedeljek po Logatcu, kjer se ustavimo pri različnih družinah. Bili smo pri Janu Mihevcu, pri Mačkovih na Brodu, pri Tilki Možina na Mandrgah, Sonji Mihelčič, Mariji Klančar na Tovarniški pred blokom, Kati Dolenc, Sonji in Danici in pri Brangarjevih. Vsem prav lepa hvala za gostoljubje, vse dobrote in za njihovo pripravljenost, da smo lahko vse te sprehode tako lepo izvedli, poklepetali in se imeli lepo. Skoraj vse sprehode nam je obogatila gospa Jana Jureš, ki nam je pripovedovala zanimivosti, kjer je potekal naš sprehod. Tudi njej se lepo zahvaljujemo. A to ni vse. Naše sprehode smo pričeli z avtobusnim prevozom. Te je financirala občina. Gospod župan, hvala za zares lepo donacijo in lep začetek naših sprehodov. Prvi je bil raztegnjen od Planinskega polja preko obeh industrijskih con do vožnje po Logatcu. Vožnja je bila podkrepljena z bogato razlago vsakega predela, kjer smo se vozili. Hvala, gospa Jana. Pomembno je omeniti tudi sprehode pri Mihelčičevih, ker smo si ogledali tudi lokomotivo in poslušali razlago o železnici v Logatcu. Hvala tudi gospodu Zvonetu Ivančiču za res bogato in izčrpno razlago o naši železnici. Kljub temu da že kar nekaj dolgih let tlačim logaško zemljo, veliko stvari nisem – nismo vedeli, ne o Logatcu, ne o železnici. Zato lahko trdim, da smo tudi prostovoljci zvedeli veliko novega, da je s tem tudi naše delo bogato poplačano. Zato vas vabim, predvsem mlade, pridružite se nam drugo leto, da boste videli, kako srečni se vrnemo; da smo malo drugačni, ker ugotavljamo, da je bolje voziti se kot hoditi. Bilo je lepo, bogato, poučno. Zato res hvala vsem, ki ste kakorkoli pripomogli, da so se turneje izvajale. Hvala tudi Domu za zahvalni piknik pri kozolcu. Drugo leto pa zopet veselo na pot!

Marija

Naš zadnji letošnji sprehod po Logatcu

No, pa smo dočakali naš zadnji letošnji pohod po Logatcu. Tisto dopoldne smo se zbrali pred Domom Marije in Marte, prešteli prostovoljce in naše oskrbovance ter se hitro uskladili ter postavili v vrsto. Naj povem, da smo imeli za pomoč tudi tri mlade skavte in počutile smo se kar malo mlajše. Naša pot nas je vodila na Martinj Hrib k Mihevčevim, k Brangarjevim po domače. Same poti smo se malo bali, ker je bila napovedana vročina, a imeli smo srečo, saj so nas spremljali tudi oblaki in nam nudili tudi malo sence. Med potjo smo si zopet ogledovali rože, ugotavljali, da letos ni obilo sadja, in med potjo obdelali različne teme.

Že smo se približevali našim gostiteljem in pogled se nam je takoj ustavil na pravi notranjski hiši, okrašeni s prečudovitimi rožami. Res je lepo še kje videti tako staro hiško in tako lepo vzdrževano.
Spustili smo se po potki do Mihevčevih in tam so nas pričakali gospodar Pavle, žena Fani in hčerka Martina. Pričakala nas je tudi prijetna senca, ki je vsem prijala. Pogled na njihovo dvorišče je prava paša za oči.

Čudovite raznovrstne cvetoče rože, lepo vzdrževane, med njimi pa kar nekaj gospodarjevih izdelkov iz lesa. Prelepa kapelica iz lesa, v notranjosti pa Marija, nas je očarala. Gospodar Pavle je znan v Logatcu po čudovitih jaslicah, ki jih vsako leto postavi v hiši; pa tudi staro hišo ob cesti

krasijo njegove jaslice. Veliko ljudi, ki se vozijo mimo, in sprehajalci občudujejo njegove izdelke. Gospodar je vse tri mlade skavte popeljal v »tastaro« hišo in jim pokazal ter razložil, kaj pomeni štiblc in kmečka hiša. Gospa Fani pa nas je popeljala v svojo mladost. Povedala je, da so njo in ostale otroke starši predvsem navadili delati in delo spoštovati. Kljub temu da so bili otroci majhni, se je za vsakega izmed njih našlo delo. Imeli so tudi nekaj živali v štalci, in to jim je zagotavljalo preživetje. Tudi odnos s sosedi je bil za tiste čase zelo pomemben, saj ko si imel težave, si vedno šel najprej k sosedu. Fani nam je tudi povedala, da je bila veliko let nazaj njihova »tastara« hiška zadnja na Martinj Hribu in na koncu te je stal pranger – to je sramotilni steber, ob katerem so kaznovali vse prestopnike v tistem času. Čez čas so njihovo hišo ljudje preimenovali v Brangarjevo hišo – črko p so spremenili v b.

Vsi smo gospo Fani z veseljem poslušali, saj je njen dialekt »taprav« logaški.

Postregli so nas s pijačo, kavo in piškoti, pogovor je kar sam stekel o marsičem, saj smo tudi sami povedali kakšno iz svoje mladosti. Gospodar Pavle je še vsakemu stanovalcu podaril svojo ovčko, ki jih izdeluje, in vsi so mu bili zelo hvaležni.
Zapeli smo še za slovo, se zahvalili zakoncema Mihevc in dobre volje odšli proti našemu Domu.
Ja, tako se je končalo naše popotovanje čez poletje po Logatcu. Naj povem, da nas je velikokrat spremljala gospa Jana Jureš in nam razlagala tudi o zgodovini našega kraja.
Za vse razlage smo ji stanovalci, osebje Doma in prostovoljci zelo hvaležni.
Če nam dobri Bog nakloni zdravja, bomo drugo leto zopet z veseljem opravljali to delo.

Mili

SREČANJE PROSTOVOLJCEV

Srečanje prostovoljcev z rojstnim mestom RUDOLFA MAISTRA – VOJANOVA, v KAMNIKU

Letos obeležujemo leto generala in pesnika Rudolfa Maistra Vojanova. Praznujemo kar dve njegovi obletnici: 150-letnico njegovega rojstva in 90. obletnico njegove smrti.

Da počastimo spomin na velikega domoljuba in pesnika, smo se prostovoljci iz župnije Sv. Nikolaja Logatec odločili, da obiščemo Maistrovo rojstno mesto Kamnik.

Zbrali smo se na železniški postaji v Logatcu in se z vlakom odpeljali do Ljubljane, tam pa na avtobus in veselo v Kamnik. Na avtobusu nas je čakalo presenečenje. Gospa Dragica Požek, občinska svetnica iz občine Kamnik nam je zaželela dobrodošlico in skupaj z nami kar na avtobusu zapela nekaj naših narodnih in Avsenikovih. Na Duplici smo se od nje poslovili; obljubila pa nam je, da nas v jesenskem času skupaj s pevci in narodnimi nošami obiščejo v Logatcu.

Pot do Kamnika nam je tako hitro minila. Na avtobusni postaji v Kamniku pa nas je pričakala prijazna vodnica Irena. Najprej nas je popeljala do ogromne skulpture mamuta, ki spominja na tistega iz pradavnine. Njegovo okostje so izkopali še v prejšnjem stoletju v vasi Nevlje blizu Kamnika. Izkopano okostje danes hranijo v Prirodoslovnem muzeju v Ljubljani. Ob skulpturi, ki je res nekaj posebnega, smo se prostovoljci slikali. Tako, za spomin.

Nato smo se podali raziskovat staro mestno jedro z ozkimi uličicami, a lepo urejenimi in s cvetjem okrašenimi hišami, ki spominjajo na nek drug čas. Pot nas je vodila čez Stari trg pa Novi trg do cerkve Sv. Jakoba. Na tej poti smo izvedeli, da je mesto Kamnik v 15. stoletju obdajalo visoko obzidje z jarkom, v mesto pa so vodila 4 vrata. V tem času je bil Kamnik cvetoče trgovsko mesto, kjer so imeli sedež angleški grofje z Bavarskega.

Cerkev Sv. Jakoba se prvič omenja v letu 1423. Takoj po naselitvi so začeli

redovniki ob cerkvi graditi samostan, v katerem še danes prebivajo frančiškani. V samostanu je bogata knjižnica z več kot 10.000 dragocenimi knjigami, natisnjenimi pred koncem 18. stoletja.
Od tu smo se podali v najlepšo ulico Kamnika, na Šutno. Ulico krasijo številni izveski in druga obrtna znamenja. Na Šutni stoji tudi hiša, v kateri se je rodil Rudolf Maister, farna cerkev Marije Brezmadežne z ločenim gotskim zvonikom in Sadnikarjev muzej.

Na poti proti rojstni hiši Rudolfa Maistra smo na mestni vzpetini opazovali Mali grad. Tu je že v 11. stoletju stal grajski kompleks. Ohranila se je le dvonadstropna romanska kapela s kripto, ki je danes eden od glavnih simbolov mesta Kamnik. Od tu se odpira čudovit razgled na Kamniško-Savinjske Alpe.
V Maistrovi hiši je lepo urejen muzej z njegovimi fotografijami iz različnih obdobij njegovega življenja in delovanja, predvsem na vojaškem področju. S svojimi soborci je general Maister po koncu 1. svetovne vojne osvobodil Maribor izpod nemške oblasti. Maister je bil velik domoljub in ima prav posebno vlogo v zgodovini, posebej pri ohranjanju slovenskega narodnega ozemlja. Zato je zasidran v slovensko zavest kot iskren domoljub. Malo manj pa je znano, da je slovensko besedo ohranjal tudi s svojo poezijo. Tako naj bo za konec še ena njegovih pesmi o pomladi.

POMLAD

Cveto narcise, nageljni
in bele lilije pa tulipani,
pognal je tudi rožmarin …
Oj, prav tako ko lani.

V grmovju poje črni kos,
topi se slavec v mili pesmi znani,
škrjanček žvrgoli v nebo …
Oj, prav tako kot lani.

In v vrstah fantje mi gredo
s piščalkami po zeleni poljani,
dekleta pa jih ljubijo …
Oj, prav tako kot lani.

Jaz pa sem sam na zemljici …
Veselja dnevi drugim so razdani.
Pomlad je spet, a zame ne …
Oj, prav tako kot lani.

Silva Kranjc

Meni pa je dobro, da sem blizu Tebe, moj Bog.
Ps 73,28

Ema Svetličič

Blagor vam, ker ste se že tukaj veselili srečne večnosti.

AKTIVNOSTI

V PREŠERNEM VZDUŠJU, POGOVORIH, DRUŽENJU ...

S SVOJCI, PRIJATELJI, OTROKI, PROSTOVOLJCI, ZAPOSLENIMI ...

VAJE ZA SPOMIN
ponedeljek 7:30 LAZAR
9:45 v MARIJI
četrtek 7:30 MARTA

od ponedeljka do petka
ob 9:00
TELOVADBA v JD

torek 9:30
SPREHODI Z OTROKI
KINO 1 x mesečno
3. torek 13:30
PRAZNOVANJJE ROJ. DNI

sreda 9:30
STANOVALCI BEREJO
PRAVLJICE V VRTCU
10:00 KNJIŽNI KLUB
2. sreda CKZ iz ZD

četrtek 9:00
USTVARJALNE DELAVNICE
11:00
ŽOGA BEND

petek 10:30
SVETA MAŠA
v kapeli Doma

Ko nekaj
dozori,
Se spremeni v
nov začetek.

SMEJALNICA

Po vlaku teče Štajerec, ki je ves iz sebe, in sprašuje sopotnike: »Ali ima pri sebi kdo steklenico žganja. V mojem oddelku je neka ženska omedlela.« Ponudijo mu steklenico, on pa iz nje krepko potegne in pravi: »Uh, to je pa dobro delo. Veste, ne prenesem pogleda na nezavestne ženske.

Gorenjec sedi v sobi, bere časopis in od časa do časa ugasne luč. Prijatelj ga vpraša: »Zakaj pa ugašaš luč?« »Saj ne potrebujem luči takrat, ko obračam liste.«

Se pogovarjata dva prijatelja pa eden pravi: »Diete so res lahko kar uspešne. Znanec je prejšnji teden naenkrat izgubil 70 kg. Zapustila ga je namreč žena.«

D. K.

Izdaja Dom Marije in Marte Logatec. Ureja Leonida Župančič.